

Gondolatok arcképcsarnokunk 10 kötetéhez

Egyesületünk életében a 2011. esztendő kiemelt évfordulókat hordoz. Jubileumi évnek tekinthetjük, hiszen 15 éves egyesületünk, 10 éve indítottuk útjára arcképcsarnok sorozatunkat, és nem utolsó sorban névadónk, Karácsony Sándor születésének 120. évfordulójára emlékezhetünk ebben az évben. 15 év alatt sokan és nagyon sokat dolgoztunk egyesületünkben, önzetlenül és ügyiránti lelkesedéssel, az ifjúság oktatását-nevelését tekintve jobbító szándékkal. 150 fős tagságunk 15 emlékülést és ehhez kapcsolódó emlékkötet mutathat fel, s a mostani könyvbemutatón kézbe vehetjük arcképcsarnok sorozatunk X. kötetét.

Engem a könyvbemutatónk a termés betakarítására emlékeztet. Olyan mint az aratás: ünnepélyes és lélekemelő és értékmentő. Arcképcsarnok sorozatunk 10 kötete 1124 arcképet tartalmaz 620 szerző vállalkozásában. Azokról a volt pályatársakról emlékezünk, akiknek pedagógusi és emberi alakját eleven emlékeztünk őrzi. Az 1124 pedagógus közül 697-en, 62%-uk a '30-as, '40-es, '50-es években kezdte pályáját. Ők nagyon nehéz korszakokat éltek át, de helytálltak, mert volt emberi tisztességük, s a tisztesség nem rendszerfüggő.



Alapítólevelünk jelmondata: „Az emlékezés életet ad.” Kőlcsey Ferenc-től ered a gondolat, ám hasonlóan vélekedett Horatius, Byron, és említhetem pályatársunkat, Kiss Tamás költő gondolatát: Ki embert nevel, az abban él tovább.

Ez a gondolatör indított bennünket, hogy sokak által nemes feladatnak minősített emlékezésekre vállalkoztunk. Arcképvázlat formájában emléket állítunk a kiemelkedő egyéniségek mellett a mindennapok hőseinek, az egyszerű tanyai és falusi tanítóknak is. Akikre emlékeztünk nagyszerű pedagógusok: a tudás és az erkölcs magvait hintették a gyermeki agyakba és szívekbe, és csak megbecsülés jár nekik azért, hogy diktatórikus időszakokban is meg tudták őrzeni emberségüket, magyarságukat és józan ítélőképességüket.

Nem szabad pedagógusgenerációkat elfeledni. Az emlékezés az utókor feladata, s mi vagyunk az utókor. Így nekünk erkölcsi kötelességünk életútjuk bemutatása, példaként munkásságuk méltatása, elsősorban a mai ifjúság számára.

Úgy gondolom, hogy tevékenységünk eredménye emeli a társadalom legtisztességesebb rétegének, a pedagógusok önbecsülését. Az önbecsülés nem ajándék, azért meg kell dolgoznunk.

Tevékenységünknek másik, nem lebecsülendő hatása megmutatkozik a közvélemény formálásában is. Iskolák és tantermek elnevezése, egykori pedagógusokról a helyi elektronikus és írásos sajtó tudósításai ennek meggyőző bizonyítékai.

Szólnunk kell azonban hiányérzetünkről is. Ha van valami, amivel Magyarország új versenytársai között az európai mezőnyben megkapaszkodhat, az az ország szürkeállományának a nagysága és csiszoltsága, még pontosabban a most 10-20 évesek és még fiatalabbak felkészültsége. Ehhez kellene a jó iskolák, benne jó pedagógusok. Ennek egyik feltétele a pedagógusok jobb erkölcsi és anyagi megbecsülése. Ami az iskolákban történik, hosszabb távon mindennél fontosabb. Ott formálódik a jövőnk.

Aki átlapozza kötetünket máris kapaszkodót talál ebben az értékteljesített világban, hisz nem csak a benne szereplők munkája példadártható, de ők maguk is példaként szolgálhatnak arra, hogyan kell emberségesen, emberként élni.

Dr. Korompai Gáborné:

Könyvismertető (részlet) – Pedagógusok arcképcsarnoka 2011 (X. kötet)

Hiszem, hogy nem csak az én számomra ünnepi alkalom – évről-évre – amikor kezembe vehetem a Pedagógusok arcképcsarnoka újabb kötetét. Tizenöt éve annak, hogy 1996 novemberében a Sári Gusztávra való emlékezéssel kezdetét vette az azóta is megszakíthatatlanul folyó munka, amellyel egykori pályatársaink életének, munkásságának emlékét ápolja egyesületünk.

El kell fogadnunk az élet megmásíthatatlan rendjét, mégis megdöbbenő kedves tanáraink, kollégáink távozásával szembesülni.

A XX. század magyar pedagógusai közül sokan az elszakított országrészekből menekülve a kis Magyarországtól várták sorsuk jobbra fordulását. A Klebelsberg Kunó által irányított kultúrpolitika átmenetileg beváltotta a reményeket: új iskolák épültek tanítói lakásokkal. A „nemzet napszámosa”, a „lámpás” lassan polgári életmódot alakíthatott volna ki, ha nem jön a II. világháború és nem szedi áldozatait a tanítók, tanárok soraiból is. A polgári életbe visszatérve valamennyien tiszteletre méltó lelki erővel kezdték újra az életet, hivatásukat, megküzdve a háború utáni szegénységgel, egészségük károsodásával, és elviselve azokat a változásokat, amelyekhez alkalmazkodniuk kellett.

A II. világháború utáni években indulók számára reményteljes jövőt ígért az új rendszer. A szorgalom, tehetség és ambíció mellett része volt ebben az állami támogatásnak is és annak, hogy őket még azok a pedagógusok készítették fel, akik a hagyományos magyar oktatási, nevelési módszereket alkalmazták.



A sok és sokféle munka, széles körű elfoglaltság, a megélhetés gondoljai, a tiszteletre méltó eredmények, sikerek és elismerések, amelyekről olvashatunk, nem terelhetik el a figyelmünket arról, hogy ez a felgyorsult tempó, amely a XX. század II. felének életmódját jellemezte, felőrölte a legjobb erőket is. Megdöbbenő, hogy milyen sok kolléga és kartárs nem érhetette meg a nyugdíjas kort.

A 10. kötet többszöri átolvasása után úgy érzem, mintha személyes ismerőseim lennének mindannyian, akikről kollégáik, tanítványaik, hozzátartozóik megemlékeztek. Jubileumi kötetünkben sok-sok olyan pedagógus egyéniségről olvasható életrajz, akiről másutt nem szólnak; ezek a forrásértékű névcikkek adják kiadványunk legnagyobb értékét.

A régi, ismert nagyságok: *Brassai Sámuel*, *Török József* mellett eddig csak szűkebb pátriájában ismert személyiség, *Sőreghy Márton* cigándi rektor úr munkás élete is élénk tárul e kötetben.

Szívesen szólnék másokról is, de erre itt most nincs lehetőség, viszont remélem, hogy a kötet kézhezvétele után valamennyi életrajzot elolvassák, sok-sok ismerőst fognak találni, felemelő élmény lesz a példamutató életutak megismerése.

A legújabb kötet küllemében is méltó az ünnepi évfordulókhöz. Remélem, közös munkánk a jövőben is folytatódni fog, s ehhez továbbra is számíthatunk jótévedőink támogatására.

Ungvári János